

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fó'i'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dér' prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu trilu-
niuiu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodieniele síbanii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inseritiunile se priimescu cu 7 cr. de
liuia, sí 30 cr. tacse timbrale.

Onorobili cetitori sí iubite cetitórie!

Ati vediutu sí Domni'a-Vóstra,
Câte rele sí nevoi,
Au venitu acum de-o vreme,
Peste vai sí-amaru de noi.
Ati vediutu, cum brum'a rece,
A 'nghiaciatu viti'a 'nfflora;
Cum unu Tus'a, mai de-unadi,
Sà siliá ca sà ne 'nghita.
Sí credu cum cà Domni'a-Vóstra,
Ca sí mine inea sciti,
Cà vecinii d'in Turci'a,
De unu timpu sunt invrasbiti,

Sí cà Andrasíu, Dómne sante, alu Austrii diplomatu,
In Berlinu la conferintia, ér' uritu mi s'a blamatu.
Tóte-aceste 'ntemplamente sí pre min' m'au spariatu,
Sí erá sà-mi uitu cu totulu, de contractulu inchiatu.
Déra multiumita tle Dómne sante, c'ai lasatu
Sí cocosí, cari sà ni cante, candu e tempulu de sculatu...
Cà-ci i-am auditu cantatulu, cucurigulu regusítu,
Sí d'in somnu cu repediune, de o data m'am treditu.
Sí-am grabitu la Domni'a-Vóstra, sà me rogu de iertatiune,
Pentru c'am remasu restantia, cu càti-va ciclui de glume.
Acum gramadii pe-olalta, doi trei numeri de-odata,
Numai sà venimu cu pace, la ogasi'a-adeverata.
Mai iertati sí Domni'a-Vóstra, acestu lucru ne'nsemnatu,
Cà sí Domnedieu ne iérta, vediendu, cà ne-am indreptatu.
A-poi sí eu iertu destule, mai alesu la detorasi,
Cà-ci, vedeti, cu toti pré bine, cà nu-i bagu in fisicalasiu.
Fiti siguri cà de acum'a va fi lucru mai curatu,
Cà-ci in lume se prepara tóte tóte de schimbatu...
Chiaru sí damele s'apuca de-así taiá locnele diosu,
Sí se 'ndrépta dupa punga, nu mai póta capu buhosu.
Voiu incepe sí eu déra a me cam mai indreptá,
Sí-a vení la Domni'a-Vóstra candu neci nu veti cugetá.

„Gur'a Satului.“

Pe révasíu.

Meliti'a jupanului Tus'a „Ellenór“, diurnalulu
magiaroniloru, fabricandu statistic'a foiloru publice d'in
ungari'a, aflá, cà cele mai multe foi d'in Ungari'a
sunt ungueresci, sí cele mai pucine romanesci; amen-
titulu diurnalulu conchide d'in ast'a inpregiarare, cà
ungurii ar fi cei mai inaintati in cultura, romanii inse
cei mai inapoiati.

Noi altu-mentrea judecámu, sí adeca: multímea
foiloru magiare o considerámu de pléva sí gozu
multu, éra pucinatatea foiloru nóstre de gráu alesu.

Romanii d'in Piskintz, de dragostea cea mare a
domniloru, cu carea a fostu imbraciosiati sub egid'a
constitutiunei de 9 ani, au vrutu sà-i sarute, — decumva
nu erá la dispusatiune o compagnia de catane, care a
intrevenitu curendu. Totu producte ale constitutiunei
liberali domnesci. Mai vede-vomu noi de aceste!

Ca sà nu se intemple vre-o nepomenita — despre
care sí-aducu domnii nosti a-mente — parentele Joie d'in
Olimpulu seu, a ordonat, ca intre daco-romani, sà nu
fia neci unu deregatoriu de nati'a loru, nu cum-va
intemplandu-se vre o nevoia, acesti'a sà-i conduca
la calea cea adeverata. D'in estu punctu de vedere ofici-
antii de romani sunt transportati pr'in Iasigi'a, Cumani'a
sí pr'in Secuime; inlocuindu-se pr'in domnistori de-ai
loru.

Vai sí amaru de poporulu care va avé tréba cu acesti
domni, cari nu i cunoscú neci limb'a, necum sà-lu man-
gaia in necasurile lui.

Au inghiaciatu in lun'a lui Maiu bucatele
sí pómele fericitei nóstre Ostr-Ungarii, numai
post'a de magiarizare sí persecutare a stapaniloru
nostrii in contr'a natiunalitatiloru nu vre sà
inghiacie!

La Filadelfi'a s'a deschis o espusatiune generale.
Ca ceva raritate si exemplaru de demoralisatiune, ar fi
fôrte potrivitu, a se tramite si pelea lui Kulotz.

Cameleonu conducatoriu a lui „Ellenör“ afla, cã
si la militiã, in instruirea armeloru, romanii sunt cei
mai grosi la capu, si pentru acest'a i numesce *moti*.
Ore pentru ce?

Coconi'a sa va fi cugetandu la fratii lui, pre
cari i tieselãra motii in 48! acest'a nu o pôte
uitã bagu-séma.

Complexu elementalu.

— Faptu comico-tragicu in III. acte. —

Persónele:

Omnipotens Putens, voivoda.
Pisti Tremurosy, grofu magiaru.
Hanzi Beschonder, baronu circumspectu.
Noiell Zabulon, judanu emancipatu.
Fridi Nepoveda, teutu de fundusi.
Vlasko Minciunoff, cozacu.
Nasin'a Fugenski, polécu.
Zoiã Ageroviciu, serbu de sange.
Tod'a Pitigoiu, daco-romanu.

Poporu. Politia. Musicanti. Duhuri.

(Se petrece in orasiñu lui Pisti.)

Actulu I. Demaneti'a. Afectulu.

(Se reprezenta in o sala rotunda, cu optu usi, in centru e tri-
bun'a oratoriloru; in giuru scaune; vod'a stã pe tribuna, întorce in mani
nisece papire. Optu ablegati intra pe optu usi. In ambitu siede multimea
poporulu. Voivod'a face semnu de convocarea duhului si dandu tactu
cu fustelulu de trestia, se nasce unu coru generalu.)

Scen'a I.

Corulu. Duhulu santu sa se cobóre,
Peste-a nôste minti usóre,
Ca sa facemu fapte bune,
Pentru tiéra si natiune!
Vivat! vivat! Sa traiésca
Tiér'a, gîtea nemnisiésca!

Scen'a II.

Voivod'a, ablegatii.

Voivod'a. (plecandu-se 'n tôte partile): Bravo!
(cãtra ablegati) Ah! acum'a la trei dile
Dupa santulu scriptu venit,
Cu maciucile sterile,
Antea mea sa ve 'ncãrniti?
Ve salutu fore de gluma,
C'ati venit sa consultãmu,
Candu in tiéra-e mare ciuma
Candu nu-su bani sa mai papãmu.
Gütulu darei de portia,
Sa-lu mai usurãmu unu picu
Si sa facemu o fratia,
Intre domnu si 'ntre piticu!
Se poftesce déra, draga,
Pentru tôte paragrafu,
Ca sa fia tiér'a 'ntreaga,
Ca si rot'a strinsa 'n rafu.
Cã-ci la noi sunt multe sparte;
Sunt pré multe de càrpitu!
Num' atunci mergemu departe,
Candu aste le-amu ispravitu.
Deci doru-mi d'in pãntecu este,

Sã urdîmu unu venitoriu,
Cãtu sa fia de poveste
Pr'in toti seclii urmatori!
Incãtu gintile-adormite
Sã ne svirla suau in nóri
Cu-a loru harfe mucedite,
Ce 'ntrecu lebed'a 'n cantãri!
Deci de vreti sa crésca stole
Mai a-poi p'alu vostu mormentu,
Urmãti svaturile mele,
Sã vi-ajute Domnulu santu!

Ablegatii. Vivat! vivat! vivat!

Ecoulumultim. Vivat! vivat! vivat!

Voivod'a. Si 'n fine, spunu sa se scia,
Cã ori care ablegatu,
Sã dè séma de solia,
Pe tribuna redicatu!

Scen'a III.

Pisti, ablegatii, multimea.

Pisti. (pe tribuna) Eu tramisu de tiér'a 'ntreaga,
Sã me luptu cu zelu si focu,
Pentru sórtea sa vitreaga,
Ah! me vedu acum la locu! . . .
A mea grósnica solia
Este 'n lume cea mai rara:
Ca sa cantu a nemesia
Si aici si la popóra!
Deci, cari stau p'asta arena,
Au sa fia-ai mei trabanti,
Cã-ci am fulgerile 'n mana
Si a sortiloru bilantiu.
Potu dispune, ca pamentulu
Sã se 'nverta 'n colo 'n cóce;
Potu sa 'ndesu in cusma ventulu,
Candu va bate, cum nu-mi place!

Colegii. (se pitulescu sioptindu.) Vai! ce minte are!...
Trebue se-i sarutamu manele . . . Oh! ce
geniu! . . . ce magu! . . .

Poporulu. Asié este! Vivat Pisti!

Pisti. Astu-feliu dèr', colegi de scóla,
Eu ve rogu si ve provocu,
Sã fiti ómeni de parola,
Asié 'n apa, ca la focu.
Sciti altu-cum ce ni-e chiamarea,
Sã 'ncordãmu tóta sudórea,
Si sa fimu de pilda mare
La sculatu si-apsu de sóre!

Poporulu. Vivat! vivat! Sã fia!

Scen'a IV.

Hanzi. (pe tribuna.) Ca amicu, ce stau p'o dóga
Cu-alu meu Pisti, ce-lu iubescu,
Mie, credeti, nu-mi deróga,
Lunga elu sa me 'nvertescu.
Sentimentu-mi se declara
Cu-alui Pisti intru un'a.
Si cu elu me sui p'o scara,
Pana 'n ceriu, sa prindemu lun'a.
D'in principiu sum acel'a
Ce iubescu lucrulu comunu,
Cã nu-mi place, in procel'a
Valuriloru, sa me-opunu. . .
Sã traiésca-egalitatea,
Fratietatea si dreptatea!
(se departa 'ntre vivatele multimei.)

Scen'a V.

Zabulon. Ve! ce-ajunsu io Dómne sînte!
Ce neci chindu eu nu purtatu
In vr'unu cugetu, séu in minte,
Ba dîcu Dieu! neci nu visatu!
Sã mi vedu eu pe tribuna,

In camer'a unui statu;
 Oh! o sôrte-atitu di buna,
 Neci in raiu n'asî fi aflatu!
 Că-ci aice mi-se imbiie
 Unu *gescheft* de importantia. . .
 Sî 'n urma io . . . potu sî fia
 Chiaru minister di finantia!
 Che la noi, la jidovi este
 Mînte mare, cum totu fostu.
 Sî ni facemu di poveste
 Di chidemu la vre unu postu.
 Dupa aceste premerse,
 Vinu voiosu la scumpu-mi drumu,
 Eu voiesce să fi totu sterse,
 Trebile de pana-acum! - . .
 Io fidelu la-a mea solia,
 Nu puftescu numa' ce-e justu:
 O tiéra sî-unu neamu să fia
 Sî-unu domnu thiri ca Augustu!
 Pintru haste, io versu singe,
 Dau viétia, mi stringu nodu. . .
 Dér' apoi . . . să întielege . . .
 Să capetu . . . vr'unu osu . . . séu glodu . . .
 Să triesche, ce io vre,
 Să se simpli voi'a me!
 (lasa tribun'a urmatu de vivate.)

Scen'a VI.

Nepoved'a.

Pré cinstita adunare!
 Candu me vedu pe ast'a bina,
 Vinu să spunu soli'a, care
 Am adus'o pe hodina.
 A mea mundra misiune
 Este, ca-aceloru d'antaiu;
 Ia tempuri rele sî bune
 Să dormu dusu p'unu capataiu.
 Io-am mostenitu sentîminte
 Dela strabunulu parinte,
 Ce cu cei cai albi in lume,
 Dobendi' eternu renume.
 Dorulu vi-lu spunu in trei vôrbe:
 Să fimu toti de o colóre,
 Ca radiele ce sciu sôrbe
 Rôu'a cruda de pe fióre!
 (parasesce tribun'a între vivate.)

Scen'a VII.

Vlasko.

(pe tribun'a.) Voi a casei feci cinstite!
 A sositu timpulu doritu,
 Candu cu fortiele unite,
 Să togmimu ce-e de togmitu.
 Sciti, de candu ne stringe freulu
 Sortii crude, sunt mii ani,
 Sî de candu ne rôde reulu,
 Amu remasu de totu sormani.
 N'a fostu vreme ca sî-acuma
 Asiè bine s'avangiàmu;
 Să lasàmu dera de gluma,
 Să dàm man'a, să lucràm;
 Sî să facemu o minune.
 Suntemu vrednici d'ori-ce fapta,
 Numai fia sentiri bune,
 Sî alésa calea drépta!
 Trebue să ne 'ntielegemu,
 Sî-atunci, oh! bine va fi!
 Dreptulu ori sî cui să-lu cedemu,
 Sî-atunci tiér'a va 'nflori.
 (se duce urmatu de vivate.)

Scen'a VIII.

Fugenski.

(pe tribun'a.) Oh! innalta provedintia!
 Ast'a-mi fu-ultim'a dorintia,
 Să me vedu aici cu votu,
 Să lu-lipescu unde mi-lu potu!
 Oh! ce lipsa-a fostu d' acésta,
 Cum e lips'a de nevésa
 Unoru tineri de boieri,

Ce petiescu in sîepte tieri!
 Eu depunu a mea parola,
 Că ori unde, 'n ori-ce timpu,
 Voiu ascultá 'nalt'a scóla,
 Asiè 'n casa, ca sî 'n campu.
 Eu cunoscu ce este bine,
 Sî totu bine vreu să facu.
 Totu, ce-e pe mine sî 'n mine
 E alu vostru, — că-su seracu!
 (să departa 'ntre vivate.)

Scen'a IX.

Agerovicu.

(pe tribuna.) Pré ónorata camera!
 Sum tramisu d'alu meu poporu
 Apesatu de sôrte-amaru,
 Să vi-spunu ultim-i doru.
 Elu voiesce să se pôrte
 Totu spre-a tieri bunu destinu;
 Dér' pretinde, ca-a sa sôrte
 S'aiba locu in buletin . . .
 S'aibe totu ce pôte se'aiba
 Unu poporu independinte,
 Altu-cum lasu, — treb'a ta naiba, —
 Curga ap'a mai nainte.
 A poporulu meu voia
 Este chiaru a tuturoru,
 Să ne smulgemu d'in nevoia
 Pr'in armoni'a fortieloru.
 Inse just'a-i pretensiune,
 O sustine c'ori-ce pretiu:
 D'a trai ca o natiune
 Intre-a legii limiti drepti.

Voci.

Diosu cu elu! Nu-e de amvonu
 Că-are pré selbaticu tonu!
 (oratorulu se departéza urmatu d'unu murmur displacutu.)

Scen'a X.

Pitãgoiu.

(pe tribuna.) Onorata cas'a tierei!
 Stàm in capulu prima-verei,
 Candu au tôte să renvie
 D'in a iernei grea urgia.

Voci.

Vôrbe romanesci.

Oratoriu.

Tiér'a nóstra-e judecata
 De luntritia ratacita,
 Pe o mare iritata,
 D'a orcaneloru ispita.

Voci.

Nu stà! nu-e dreptu!

Oratoriu.

A sositu inse epoc'a,
 De s'a coptu pentru ea cóc'a. . .
 Să o facemu, ca să fia
 Pe pamentu tiér'a d'antaiu!

Voci.

Ast'a dorimu! Asta voimu!
 (Se va urmá.)

Publicatiune.

Se face cunoscutu, că la Bersasc'a erumpundu bôl'a de vite, in respectulu viteloru sî a transportãril peiloru de vite se face unu cordonu de contumatiu, sî numai pelea lui *Kulotz* are privilegiulu de a trece d'in granitia in Romani'a séu Turci'a.

Intrebãri sî responsuri.

Int. De ce este buna pelea lui *Kulotz*?

Resp. De-a carpi cu ea gaurile diplomei sale advocatiale, carea a fostu rósã de sióreci, candu s'a aflatu.

Altu resp. Ba pelea lui nu este mai multu buna neci de ciuru, pentru moral'a sa cea extraordinaria.

Int. Óre in Buda-pest'a pentru ce se sustienu 6 tauri pre spesele capitalei, ér' in tóta graniti'a se sustiene numa i unu taure pre spesele statului?

Resp. Pentru ca să se prasésca magaronii.

La „Befehl“.

Capetai „Dienst-zettl“-u 'n mana,
Sî-a-poi pricepui d'in elu,
Cà de adi o septemana,
Sà fiu sî eu la „Befehl“.

Sî venii pr'in câte tôte
In cetate la „Befehl“
Dér' me trecu sudori de mórte,
Candu gandescu acum la elu.

Me-'mbracara cum se cade,
Cà-mi dedura unu boconcu,
Sî unu chepenégu pe spate,
Totu ciuritu, sdrantiosu sî cioncu.

Sî 'n acésta positura,
Me pusera la unu „Zug“,
Ca sà-i strigu càtu potu d'in gura:
La „Befehl“, sî sà-lu conduca.

La „Befehl“, cu aplecare
Trebue sà te supuni,
Sî sà rabdi candu celu mai mare
Ti va da vr'o doi trei pumni.

La „Befehl“ candu ti s'a spune,
Sà sari oblu 'ntr'unu noroiu,
Dieu, atuncia te supune,
C'altu-cum vai de-alu teu fundoiu.

Cà mai marele nu cauta,
Cà sî tu esci omu ca elu,
Elu ti dîce numa' 'n lauta,
Sî tu joci pe-alu seu „Befehl“.

Joci de frica sî de sila,
Ca sî ursulu pe „tempeu“
Cà-ci „Befehl“-ulu n'are mila,
Prapadésca-lu Dumnedieu.

3-pa.

TRÉNC'A SÎ FLÉNC'A.

T. Ai auditu, sora draga, cà lui Moldován Gergutz d'in Clusiu neci acei'a nu-i place, cà studentii vlachiloru jóca la serbatorile loru natiunali, calusieriulu sî batut'a?

Fl. Póte vre sà faca pe Tus'a Calu-mare prostu, sà mai croiésca nesce paragrafi de legi sî in priventia joculariloru.

T. Hop! atunci credu cà csárdás-ulu ar' fi in paragrafulu 1!

Fl. Firesce! poti fi sigura, cà nu calusieriulu, cà-ci acel'a li aduce numai a-mente vlachiloru de strabunii loru sî-i infuria pré tare.

A peritu dreptatea!

A peritu dreptatea, s'a dusu in mormentu,
Cu ea ori ce bine, de pe-acestu pamentu.
Adi de vre sormanulu sà se legiuésca,
Cu bogatulu, care cruðu l'a maltratatu,
Inainte scie, cà-are sà robésca,
Cà-ci dreptatea-o face domnulu cumperatu.

A peritu dreptatea, nu o mai vedemu,
Fore ea in lume, parasi suntemu.
Adi de vre sormanulu sà se fericésca
Sî s'ajunga sî elu la vr'unu postu inaltu,
Inainte scie, c'o sà-lu dobendésca,
Celu ce dà parale, celu ce-e mai galantu.

A peritu dreptatea, s'a dușu, ne-a lasatu,
Sî de-atunci strainii, ne-au totu apesatu.
Adi de vre sormanulu, sà se pricopsésca,
Sà se faca sî elu omu mai iscusitu,
Inainte scie, c'o sà se lipsésca,
Sî de limb'a dulce, ce o-a moscenitu.

A peritu dreptatea, pentru cei sormani,
Ea sà 'mparte numai celoru bocotani.
Adi de vre sormanulu ori sî ce pe lume,
Nu póte s'ajunga la ee sî-a propusu,
Cà-ci bogatulu merge sî promite sume
Sî dreptatea ambla totu ca mai in susu.

.. ll.

TAND'A SÎ MAND'A.

T. Óre ce pacoste sà fia, cà Precuviosî'a Sà Dlu A. N. Tonelli, direttorele gimnasiului romanu d'in B. cu ocaziunea conductului de factii, in $\frac{2}{14}$ Maiu a. c. la repetitele provocări a le tinerimei, nu s'a aretatu?

M. Prostoganule, d'a-poi nu scii tu, cà atunci s'ar fi superatu primatele dela Strigoniu sî pap'a de la Rom'a de locu l'ar fi blastematu.

Noutate moderna.

Frundia verde de coceni,
In Bontiesci langa Buteni,
S'a alesu jude la satu
Unu *judanu* nebotezatu!

Càrtiariulu satului.

Diplomatului: lasà-i amarului.

„Vitiulu“ „Pecurariului“: nu-e de Gur'a Satului.